

Amb qui vivim

A CASA DE L'AVI

L'avi va tornar cap a la posta del sol. Es va alegrar molt de veure'm. Feia ja uns quants anys que compartia la casa només amb dones i tenir-hi un nét trencava l'avorrida monotonia. De seguida ens vam fer amics, amb l'avi. Elias Alibek era alt, corpulent, d'una presència imponent i molt respectat tant al nostre poble com en els pobles del voltant. (...) Les dones dormien al terrat de la part nova però ell tenia el seu llit, de fusta pàl·lida i descolorida, al pati. Al vespre, seia al llit amb les cames encreuades, tot i que de tant en tant canviava de postura, i l'avia li posava un got d'*araq*, un plat de formatge blanc i un altre de cogombre pelat i tallat en tires.

ALIBEK, Pius. *Arrels nòmades*
Barcelona: La Campana, 2010

EL FOLLET

Segons una creença que va extingint-se, però que fins època ben recent havia estat general a Europa, hi ha genis benefactors de la casa. A Catalunya tenim el follet.

El follet és petitíssim, però ningú no l'ha arribat a veure. Passa per sota la porta i pel forat del pany. Visita les cases de nit i el seu objecte és vigilar ben estretament si tota la casa està en bon ordre i ben neta; el que més l'amoïna és el desordre i la disbauxa i el contraria molt que no aprofitin el menjar. (...) Quan no troba la casa en regla, puja al llit de les dones de la casa, els venta fortes surres i els fa gafets i embulls als cabells. (...) Hom pot atreure's la simpatia del follet si li deixa dolços i llatinadures. Quan les dones no han deixat la casa prou ben endreçada, es poden salvar de la fúria si escampen pel terra un mica de mill. Aquest abandó i disbauxa exaspera el personatge, que no sap resistir la temptació de plegar-ho perquè no es perdi; però com que té les manones foradades, a manera que va recollint els granets de mill li tornen a caure pel forat de la mà i no s'aclareix en la feina fins que se li fa de dia i ha de marxar.

AMADES, Joan. *Divinitat de la llar*
Tarragona: El Mèdol, 2003

Objectes quotidians

COSES DE CASA

Sense esperar que Robert contestés, Aloma es va endur la cafetera a la cuina. Quan era petita i li feien desaparar la taula, anava apilant els plats i posava els coberts i els vasos al damunt; tot el que podia, per estalviar-se d'anar i venir massa vegades. S'ho enduia molt a poc a poc, amb por d'ensopegar. Quan arribava a la porta de la cuina feia una corredissa i ho deixava tot a dintre l'aiguera. Aleshores deia baixet, amb una tonada que s'havia empescat: "Ja estan salvats, ja estan salvats..." Un dia va entrebancar-se i els vasos i els plats es van fer miques.

RODORÉDA, Mercè. *Aloma*
Barcelona: Edicions 62, 2006

COM UN PALAU

El passadís conduïa a una altra gran sala, igualment coronada per una làmpada de cristall. Els grans de vidre brillaven en la penombra com cavallets de diamants. La casa estava poblada per ombres obliqües que la tempesta projectava des de l'exterior a través dels vidres. Antics mobles i butaques jeien sota els llençols blancs. Una escalinata de marbre pujava al primer pis. M'hi vaig acostar, em sentia un intrús. Dos ulls grocs brillaven dalt de l'escala.

RUIZ ZAFÓN, Carlos. *Marina*
Barcelona: Edebé, 2007

CASA NOSTRA. TASTET DE LECTURES

Façanes que parlen

LES BARRAQUES DE CAN TUNIS

La meua família tenia les seves barraques a la muntanya de Monjuïc. Eren barraques de fusta i cartó cuir. De maó, com tantes se'n veuen ara, no ens en deixaven construir. Tenien el seu hortet, és a dir, que estaven separades les unes de les altres; com xalets o torretes —quina ironia!—, igual que les que avui dia veiem pels mateixos verals. A mi encara em sembla recordar que la nostra tenia el terra empostissat. Una nit al pare li va volar la teulada i va haver d'anar a demanar ajuda al seu germà i al seu cunyat. Jo era molt petit i d'això de la teulada, no me'n recordo, però d'allò de l'empostissat, sí.

CANDEL, Francesc. *Els altres catalans*

Barcelona: Edicions 62, 2008 (primera edició no censurada)

EL MÈRIT DE LA CANTONADA

Però construir una cantonada és també un treball d'acord entre dos fronts que s'han de fer coincidir. La seva trobada arribarà a fer-se de manera exemplar o maldestra, o potser no arribarà a fer-se de cap manera, però la construcció d'una cantonada és sempre un exercici de mèrit. Ho és en la construcció arquitectònica com en tot altre ofici constructiu. "Problema al canto!" deien els fusters, evidenciant que les dificultats d'engalzar una porta, una taula o una finestra s'acumulaven en el punt on s'havia de resoldre l'angle. L'arquitectura de les cantonades és l'exemple de l'acord entre façanes contràries i també del mèrit de fer d'aquest consens una obra simbòlica i permanent. Potser per això avui les trobem tant a faltar.

SOIÀ-MORALES, Manuel. *Cuitats, cantonades*

Barcelona: Fòrum Barcelona 2004; Lunwerg, 2004

La casa desitjada

LA CASA QUE VULL

La casa que vull,
que la mar la vegi
i uns arbres amb fruit
que me la festegin.

Que hi dugui un camí
llucent de rosada,
no molt lluny dels pins
que la pluja amainen.

Per si em cal repòs
que la lluna hi vingui;
i quan surti el sol
que el bon dia em digui.

Que el temps de l'estiu
niui l'orenella
el blanc de calç ric
del porxo amb abelles.

Oint la cançó
del pagès que cava;
amb la salabor
de la marinada.

Que es guaiti ciutat
des de la finestra,
i es sentin els clams
de guerra o de festa:
per ser-hi tot prest
si arriba una gesta.

SALVAT-PAPASSEIT, Joan. *La gesta dels estels*

Barcelona: Edicions 62, 2003